

VIZUÁLIS KIVONATOK

Vizuális kivonat: Az ellátás folyamatossága mint a generációk és fajok közötti igazságtalan egészségkülönbségek megszüntetésének egységes keretrendszere

Visual extract: The continuum of care as a unifying framework for intergenerational and interspecies health equity

Ismertető: [Varsányi Péter](#)

Doi: [10.58701/mej.15700](https://doi.org/10.58701/mej.15700)

Kulcsszavak: szocio-ökológiai modell; egészség; igazságtalan egészségkülönbségek

Keywords: socio-ecologic model; health; health equity

A népegészségügy területén az 1980-as évek óta használják az egészség szocio-ökológiai modelljét, amely az egészség fizikai, társadalmi és gazdasági meghatározó tényezőit veszi figyelembe mind egyéni, mind népességi szinten, hangsúlyozva hogy többféle beavatkozásra van szükség a családoktól a munkahelyeken át

a kormányzati politikákig és szolgáltatásokig. Ez a megközelítés ösztönzi az érdekelt felek közötti együttműködést, beleértve a közösségi tagokat, szervezeteket, politikai döntéshozókat és kutatókat a problémák holisztikus megközelítése érdekében.

1. ábra: Az egészség és az ellenálló képesség általános szocio-ökológiai modellje. Az egészség megértése és kezelése a fajok közötti nézőpontból megköveteli, hogy tudatában legyünk a különböző élőlények szükségletei közötti hasonlóságoknak és az ezen szükségletek kielégítéséhez kapcsolódó korlátoknak a közös környezetükben. Ez a megközelítés az egészségvédelem, az igazságos és fenntartható fejlődés biztosítása, valamint a Föld biológiai sokféleségének védelme érdekében elengedhetetlen. A cikk szerzői (Stephen & Walzer, 2023) ezért az egészség szocio-ökológiai modelljét kiterjesztették: az adott környezetben élő entitások közötti kapcsolati hálózatokra, a környezet természeti értékeire, környezeti jellemzőire és ökológiai kapcsolataira, valamint a közös környezetben élő vagy azt használó entitások viselkedési mechanizmusaira és fiziológiai folyamataira. Ebben az alapvető koncepcióban a fajok és generációk közötti egészségmúltányosság megköveteli, hogy egyidejűleg figyelmet fordítsunk az erőforrásokhoz való hozzáférést és az egészséghez való hozzáférést befolyásoló természeti és társadalmi tőkére. Ezeket a tőkéket és az ebből eredő képességeket az életkörülmények, valamint a károsodások valószínűségét és hatását befolyásoló beavatkozások módosítják. A szerzők szerint a kiterjesztett modell egy kibővített ellátási folyamatossággal koherens keretet jelenthet, és segíthet abban, hogy a versengő "helyes" megközelítések közötti szelektálásról a helyes eredmények előmozdítására térjünk át.

AJÁNLÁS

A cikkben javasolt koncepcionális keretrendszer kibővíti az egészség szocio-ökológiai modelljét, hogy ezáltal segítsen olyan többszintű megközelítések megfogalmazásában, amelyek elősegítik az egészségesebb körülményeket minden élőlény számára. A keretrendszer a fajok és generációk közötti igazságtalan egészségkülönbségek megszüntetésének gondolatába ágyazódik és célja a szakpolitikai programtervezés és kommunikáció támogatása. Feltár olyan kölcsönös előnyöket,

amelyek a szaktudás, a finanszírozás és a politikai akarat egyesítéséből származnak, így segítve az összehangolt problémamegoldást. A cikk szerzői szerint a szocio-ökológiai ellátási folyamatosság olyan kombinált lehetőségeket kínál, amelyek a különböző ágazatok, tudományágak és perspektívák ismereteit ötvözi, hogy a beavatkozásokat idővel minden szükséglet szintet, fajt és generációt átfogó körre irányítsák, így biztosítva, hogy minden szereplő betöltse a saját szerepét a folyamatosság (kontinuum) mentén, miközben támogatja mások szükségleteit.

HIVATKOZÁSOK

Stephen, C. & Walzer, C. (2023) The continuum of care as a unifying framework for intergenerational and interspecies health equity. *Frontiers in Public Health* 11:1236569. doi: 10.3389/fpubh.2023.1236569

INFORMÁCIÓK A SZERZŐRŐL

Varsányi Péter
ELTE TáTK Szociológia Doktori Iskola, Budapest
dr.varsanyi.peter@gmail.com

CIKKINFORMÁCIÓK

Beküldve: 2024. 04. 30.
Elfogadva: 2024. 04. 30.
Megjelentetve: 2024. 06. 12.

Copyright © 2024 Varsányi Péter. Kiadó: Magyar Népegészségügy Megújításáért Egyesület. Ez egy nyílt hozzáférésű cikk a CC-BY-SA-4.0 licenstszerződés alapján.